



**Διεθνές Δικαστήριο για
το Δίκαιο της Θάλασσας**

Ορισμός ITLOS

Το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας - (ITLOS), (ελληνικά: ΔΔΔΘ), είναι ένα δικαστικό όργανο που δημιουργήθηκε από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας που υπεγράφη στη Τζαμάικα, στις 10 Δεκεμβρίου του 1982.

Επιλύει διαφορές σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης, όπως επίσης διαφορές από άλλες συμφωνίες που καλύπτονται από τη Σύμβαση, με τη σύμφωνη γνώμη των μερών. Επιλύει διαφορές (επίδικη δικαιοδοσία) και νομικά ζητήματα (συμβουλευτική δικαιοδοσία) που του υποβάλλονται.

Σύνθεση

Το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας εδρεύει στο Αμβούργο της Γερμανίας. Δύναται όμως να συνεδριάσει και να ασκήσει τα καθήκοντά του οπουδήποτε, εκτός έδρας, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Συγκροτείται από 21 δικαστές διαφορετικών εθνικοτήτων με θητεία διάρκειας 9 ετών, με δυνατότητα επανεκλογής.

Οι εκλέκτορες σύμφωνα με το καταστατικό θα πρέπει να μεριμνούν ώστε οι εκλεγόμενοι διεθνείς δικαστές να χαίρουν υψηλής φήμης, εντιμότητας, ακεραιότητας και γνώσεων περί του Δικαίου θαλάσσης και να αντιπροσωπεύουν κατά το δυνατόν τα κυριότερα παγκόσμια νομικά συστήματα καθώς και τη δίκαιη γεωγραφική κατανομή εκ της καταγωγής τους

Τα κράτη μέλη που έχουν υπογράψει, επικυρώσει ή προσχωρήσει στην παραπάνω Σύμβαση έχουν την ελευθερία επιλογής ενός ή περισσότερων δικαστηρίων για την επίλυση αναφυσόμενων διαφορών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης. Έτσι, μπορούν να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ή σε διαιτητικά δικαστήρια που προβλέπει η Σύμβαση.

Καταβολές

Το ΔΔΔΘ προέρχεται από την UNCLOS. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) τέθηκε σε ισχύ στις 16 Νοεμβρίου 1994, και αποτελεί τη βάση ενός διεθνούς νομικού πλαισίου για το δίκαιο «της θάλασσας, όλων των ωκεανών, τις χρήσεις και τους πόρους της». Στη Σύμβαση αυτή περιλαμβάνεται, επίσης η Διεθνής Αρχή των Θαλάσσιων Βυθών, για την ευθύνη για τη ρύθμιση του θαλάσσιου βυθού σε θέματα εξόρυξης πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας, που είναι έξω από τα όρια των χωρικών υδάτων, τη συνορεύουσα ζώνη και την υφαλοκρηπίδα, των παράκτιων, ή νησιωτικών, ή αρχιπελαγικών κρατών.

Δικαιοδοσία

Η προσφυγή στο Δικαστήριο μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει του άρθρου 287 της Σύμβασης, όπου τα μέρη έχουν αποδεχτεί τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου με γραπτή δήλωση για την επίλυση διαφορών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης. Η διαφορά μπορεί να υποβληθεί στο Δικαστήριο κατόπιν αιτήματος ενός από τα μέρη με μονομερή αίτηση.

Το Δικαστήριο έχει επίσης δικαιοδοσία επί μιας διαφοράς που υποβάλλεται βάσει ειδικής συμφωνίας που έχει συναφθεί μεταξύ των μερών, σχετικής με τους σκοπούς της Σύμβασης. Η διαφορά υποβάλλεται στο δικαστήριο από κοινού. Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου μπορεί επίσης να βασίζεται σε ρήτρες δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμφωνίες που απονέμουν δικαιοδοσία στο Δικαστήριο ή σε ειδικό τμήμα του Δικαστηρίου.

Αποκλειστική Δικαιοδοσία

Το Δικαστήριο έχει την αποκλειστική δικαιοδοσία σε δύο περιπτώσεις:

- Η μία περίπτωση περιλαμβάνει την προσφυγή για την παραγραφή προσωρινών μέτρων εν αναμονή της σύστασης διαιτητικού δικαστηρίου.
- Η δεύτερη περίπτωση περιλαμβάνει αίτημα για άμεση απελευθέρωση σκαφών και πληρωμάτων. Οι υποθέσεις αυτές μπορούν να κινηθούν με μονομερή αίτηση από οποιοδήποτε κράτος μέρος της Σύμβασης.

Διαδικασία

Το Δικαστήριο μπορεί να παρέχει συμβουλευτική γνώμη για νομικά ζητήματα που προκύπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της συνέλευσης ή του συμβουλίου της Διεθνούς Αρχής των Θαλάσσιων Βυθών. Μπορεί επίσης να δώσει συμβουλευτική γνώμη για νομικό ζήτημα εάν αυτό προβλέπεται από «διεθνή συμφωνία που σχετίζεται με τους σκοπούς της Σύμβασης».

Οι διαδικαστικοί κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεξαγωγή υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου περιέχονται στη Σύμβαση.

Η διαδικασία αποτελείται από δύο στάδια: γραπτό και προφορικό. Οι επίσημες γλώσσες του Δικαστηρίου είναι τα αγγλικά και τα γαλλικά.

Δομή Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο έχει συγκροτήσει τέσσερα μόνιμα τμήματα:

- Τμήμα συνοπτικής διαδικασίας, αποτελούμενο από 5 μέλη,
- Τμήμα αλιευτικών διαφορών, αποτελούμενο από 9 μέλη,
- Τμήμα διαφορών θαλάσσιου περιβάλλοντος, αποτελούμενο από 7 μέλη.
- Τμήμα διαφορών θαλάσσιας οριοθέτησης, αποτελούμενο από 9 μέλη.

Το Δικαστήριο επίσης συγκροτεί ειδικά τμήματα για την επίλυση διαφορών, εαν τα μέρη το ζητήσουν. Η σύνθεση τέτοιων τμημάτων καθορίζεται από το Δικαστήριο με την έγκριση των μερών.

Τέλος, το Δικαστήριο διαθέτει διάφορες επιτροπές, οι οποίες προορίζονται να του επιτρέψουν να εκτελεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά του.

Εκλογή μελών

Τρεις μήνες πριν της εκλογής ο Γ.Γ. του Δικαστηρίου απευθύνει γραπτή πρόσκληση προς τα κράτη μέλη όπως εντός προθεσμίας δύο μηνών να υποβάλλουν κατάλογο υποψηφίων μελών. Στη συνέχεια το ίδιο όργανο, ο Γραμματέας, καταρτίζει τον κατάλογο των υποδεικνυομένων προσώπων κατ' αλφαβητική σειρά και τον υποβάλλει στα κράτη μέλη.

Η εκλογή αυτών γίνεται σε σύνοδο των Κρατών μελών που καλούνται από τον Γραμματέα του Δικαστηρίου με μυστική ψηφοφορία. Η παρουσία των 2/3 της ολομέλειας των κρατών μελών αποτελούν απαρτία. Εκλέγονται οι υποψήφιοι που συγκεντρώνουν την πλειοψηφία του παραπάνω ποσοστού της ολομέλειας.

Θητεία μελών

Η θητεία των δικαστών είναι θετής και ανανεώσιμη. Σύμφωνα με σχετικό άρθρο (7,1) του Καταστατικού τα καθήκοντα των δικαστών του ΔΔΔΘ είναι ασυμβίβαστα με οποιαδήποτε πολιτικά ή διοικητικά καθήκοντα ή συναφείς εργασίες εξερεύνησης, εκμετάλλευσης επιχειρούμενη στη θάλασσα ή στο βυθό αυτής, αλλά ούτε και μπορούν να ενεργούν ως αντιπρόσωποι, σύμβουλοι, ή δικηγόροι σε οποιαδήποτε υπόθεση ή να συμμετέχουν σε εκδίκαση υπόθεσης που μπορεί προηγουμένως να είχαν εμπλακεί. Σε τέτοια περίπτωση ή καταγγελία το θέμα εξετάζεται και επιλύεται από την πλειοψηφία των μελών του δικαστηρίου.

Ασυλία μελών



Όπως συμβαίνει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ομοίως και στο ΔΔΔΘ προβλέπονται προνόμια και ασυλίες των διεθνών δικαστών. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαμβάνουν τα προβλεπόμενα διπλωματικά προνόμια και ασυλίες των διπλωματών.